

Příloha 1

Strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování

1) Definice jednotlivých pojmů vycházející ze společného konsenzu pedagogických pracovníků:

Školní úspěšnost

- soulad mezi požadavky vzdělávacího systému a výkony žáka, jeho činností a osobnostním vývojem. Je nutná interiorizace – vnitřní přijetí požadavků žákem. Školní úspěšnost ovlivňuje žákovo sebepojetí a vztahy v rovině společenské (postavení a prestiž rodiny = její požadavky na školní úspěšnost, pedagogické)hodnocení žákových výkonů ve vztahu učitel-žák)a psychologické (Ú/N dopad na žákovo sebepojetí, sebehodnocení, sebeúctu a seberealizaci).

Školní neúspěšnost

- žáci nesplňují požadavky školy související se zvládnutím školního vzdělávacího programu. Jedná se o problém pedagogický a sociální .

Školní úspěch/školní neúspěch

- jednotlivé psychické zážitky

Šikana

- šikana je úmyslné a opakované fyzické i psychické ubližování slabšímu jedinci (skupině) silnějším jedincem (skupinou). ve školním prostředí je to tedy agresivní chování dítěte, žáka/žákyně, studenta/studentky vůči jinému žákovi, případně skupině žáků. Šikana je charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoučelností agrese.

Rizikové chování

- chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost. Jedná se o zastřešující pojem, který v sobě zahrnuje značnou škálu různých typů chování od extrémních projevů běžného chování (např. extrémní sporty) po chování na hranici patologie.

Agrese a šikana – viz. výše

Rasismus, homofobie, extremismus

- projevy rizikového chování, které vychází z předsudků a směřují k útokům na určité skupiny osob, zpravidla menšin.

Závislostní chování

- gambling, závislost na počítačích a počítačových hrách, závislosti na psychoaktivních látkách (tabák, alkohol, drogy,...)

Sekty

- vymezení sociální skupiny dle vlastního ideologického konceptu – vymezení vůči okolí, možná manipulace, ztráta soukromí, zásah do osobních práv.

Rizikové sexuální chování a nevhodné projevy sexuality - projevy spojené s intimním a pohlavním životem dětí, které přináší zdravotní, sociální, psychologická rizika.

Záškoláctví - úmyslné zameškávání školního vyučování

Rizikové chování v dopravě

- rizikové chování způsobené vlivem návykových látek (alkohol a jiné drogy), neznalostí dopravních předpisů, osobnostními faktory (agresivní jednání, vyhledávání vzrušujících zážitků, přeceňování vlastních schopností, akceptování rizika atp.).

Rizikové chování ve sportu

- chování při sportovní aktivitě, kdy dochází k vystavování se zdravotnímu riziku nebo přímému ohrožení života (nebezpečné sporty – adrenalinové, bojové, ...) a doping.

Školská prevence se rovněž zaměřuje na jevy, které nejsou přímo řazeny mezi rizikové chování:

Poruchy příjmu potravy a sebepoškozování - duševní poruchy spojené s neschopností přijímat potravu v přiměřeném množství. (mentální anorexie, bulimie, drunkorexie, ortorexie,...)

Syndrom CAN – syndrom zneužívaného, týraného a zanedbaného dítěte - souhrn důsledků konání blízkých osob vůči dítěti, které mu dlouhodobě škodí, a to nejen po tělesné stránce, ale může poškozovat i jeho duševní stav nebo jiné oblasti vývoje dítěte

2) Vlastní strategie

Dlouhodobé cíle:

Oblast školní neúspěšnosti

- zvyšování aspirační úrovně žáků
- podpora samostatného a nezávislého myšlení žáků
- rozvoj kvalitního sebehodnocení žáků jako důležitou součást celkového hodnocení aktivní učení a postupný rozvoj klíčových kompetencí
- efektivní využívání materiálů pro práci s diferencovanou třídou
- důsledné dodržování postupu seznámení žáka s kritérii školního výkonu, který je považován za školní úspěch
- seznámení žáka s nabídkou možných vhodných stylů učení, vyhodnocení nejvýhodnějšího a jejich vědomé efektivní používání

Oblast šikany a dalšího rizikového chování

- osvojování dovednosti vhodně reagovat na krizové situace
- zvýšit zájem žáků o dobré klima třídy a školy, o minimalizaci rizikového chování
- zlepšit a průběžně ověřovat informovanost žáků o tom, na koho se obrátit o pomoc s řešením krizové situace
- vzdělávat pedagogy v oblasti prevence školního násilí – šikana
- podporovat efektivní metody výuky – projektové učení, kooperativní učení – vedení k týmové práci, vzájemné pomoci, toleranci, ...
- prohlubovat spolupráci s rodiči v oblasti rizikového chování, poskytovat kvalitní služby školního poradenského pracoviště, maximální informovanost rodičů o možnostech pomoci ŠPP
- vytváření bezpečného a kvalitního klimatu tříd i školy
- formování a rozvíjení dovedností pro život, sociálních dovedností a dovedností seberegulace
- rozvíjení klíčových kompetencí pedagogů, podpora sebereflexe, podpora pracovního i osobního sebezvoje pedagogů

Prostředky (aktivity):

Oblast školní neúspěšnosti

- aktivní zapojení všech pedagogů
- soustavné provádění pedagogické diagnostiky
- užití pozorování, rozhovoru, analýzy produktů
- zařazování aktivit v zóně nejbližšího vývoje žáka pro podporu rozvoje odpovědnosti, samostatnosti a sebekontroly žáka, pro posílení pozitivního sebepojetí a sebevědomí žáka (diferencovaná výuka, techniky kritického myšlení, formativní hodnocení)

Oblast šikany a rizikového chování

- aktivní zapojení všech pedagogů
- společný konsenzus o zásadách konstruktivní, transparentní a respektující komunikace – ve vztahu učitel žák, učitel – rodič, učitel – učitel
- učitel jako vzor prosociálního chování
- všichni pedagogové jsou vyškoleni, rozeznají příznaky rizikového chování žáků a bez prodlení zajišťují jeho řešení ve spolupráci s ostatními pedagogy (zejména se školním poradenským pracovištěm), zákonnými zástupci žáků a žáky.
- je poskytována nabídka pomoci pro žáky, kteří potřebují řešit subjektivně náročné životní situace, které mají vliv na jejich osobnostní a sociální rozvoj.
- třídnické hodiny jsou vedeny v určité četnosti, využívají se podpůrná opatření 1. stupně pro práci se třídou atd.
- pedagogové učí žáky využívat techniky a metody, které vedou k budování zdravého sebevědomí, společně s formováním vlastností osobnosti; patří sem rozvíjení schopností

a dovedností zvládat zátěžové situace (např. využívání relaxačních technik), rozvíjení schopností a dovedností sebeovládání (nácvik efektivního řešení konfliktů, nácvik asertivní komunikace, schopnost čelit sociálnímu tlaku), rozvíjení schopnosti činit informovaná rozhodnutí.

- pedagogové využívají individuální nebo týmovou supervizi, seberozvojového vzdělávání, jednoznačné vymezení kompetencí, týmovou spolupráci při řešení různých situací.

Postup v případě nedosažení cíle:

Oblast školní neúspěšnosti

Postup je vymezen jako postup podle třístupňového modelu péče (3MP):

1. stupeň – individualizovaná pomoc učitele v rámci běžných vyučovacích hodin - monitoring pokroků dítěte (3 – 6 měsíců)
2. stupeň – plán pedagogické podpory – následně, nedošlo-li k úpravě obtíží, konzultace spracovníkem školského poradenského zařízení, vytvořen strukturovaný plán pedagogické podpory, hodnocení po 3 – 6 měsících
3. stupeň – specializovaná intervence PPP

Užíváno: konzultace, individualizovaná pomoc, stanovení podpůrných opatření 1. stupně, PLPP, stanovení podpůrných opatření (ŠPZ)

Oblast šikany a dalšího rizikového chování

- zajištění zpětné vazby pro pedagogy, žáky a zákonné zástupce v případě neúspěšného i úspěšného řešení situace
- škola má stanovený postup při řešení šikany a dalších projevů RCH a má vypracovaný krizový plán viz. Příloha
- všichni pedagogové jsou s postupy a krizovým plánem předem seznámeni a v případě nutnosti je použijí